

Bryssel den 4 juni 2026
(OR. en)

9974/26

CORDROGUE 72
SAN 373
COSI 90
RELEX 756
UD 164
EUROPOL
EUDA

LÄGESRAPPORT

från: Rådets generalsekretariat

av den: 4 juni 2026

till: Delegationerna

Ärende: Slutsatser om att gemensamt omsätta EU:s narkotikastrategi i praktiken

För delegationerna bifogas rådets slutsatser om att gemensamt omsätta EU:s narkotikastrategi i praktiken, som godkändes av rådet (rättsliga och inrikes frågor) vid dess 4179:e möte den 4 juni 2026.

Rådets slutsatser om att gemensamt omsätta EU:s narkotikastrategi i praktiken

Som svar på de växande hälso-, säkerhets- och samhällsutmaningarna till följd av narkotikamissbruk, narkotikarelaterade skador och narkotikahandel godkände rådet EU:s narkotikastrategi¹, med beaktande av de inslag som betonades i rådets slutsatser som godkändes i mars 2026. Strategin är evidensbaserad och bygger på ett myndighetsövergripande och samhällsövergripande tillvägagångssätt. Syftet är att balansera minskad tillgång, minskad efterfrågan och skademinskning, samtidigt som man maximerar synergierna och främjar samstämmighet inom och mellan lokal, nationell, europeisk och internationell nivå, med full respekt för EU:s värden, internationell rätt och mänskliga rättigheter.

I. En effektiv politik är beroende av ett effektivt genomförande

Dessa rådsslutsatser utgör EU:s ram för genomförande av narkotikastrategin (*genomförandet*). Den omsätter och kompletterar strategins prioriteringar i konkreta åtaganden och åtgärder och omsätter i praktiken alla de fem pelarna, nämligen att 1) förbättra beredskapen och insatserna, 2) skydda folkhälsan, 3) förbättra säkerheten och skydda samhället, 4) hantera risker och skada, 5) bygga upp starka partnerskap.

Genomförandet kommer att vägleda EU:s gemensamma arbete under de kommande åren. Genom att överbrygga politiska, strategiska, politiska och operativa nivåer och genom att engagera sektorer som omfattar hälso- och sjukvård, brottsbekämpning, rättsliga frågor, utbildning, sociala frågor, utvecklingssamarbete och miljö samt en rad olika aktörer, däribland det civila samhället, den akademiska världen och privata aktörer, är den utformad för att skapa en förstärkande effekt på lokal, nationell, europeisk och internationell nivå, med ett varaktigt fokus på evidensbaserade, mätbara och verkliga effekter. Rådet understryker vikten av effektivt samarbete och effektiv samordning på grundval av EU:s narkotikastrategi och genomförandet, både inom och mellan EU:s institutioner och organ, inom alla områden som är relevanta för narkotikapolitiken.

¹ 7066/26 och 15573/25.

För att säkerställa att prioriteringarna uppnås bör genomförandet vid behov främja utvecklingen av nya åtgärder för att återspegla nya och framtida behov och utmaningar. Detta bör göras på ett praktiskt, evidensbaserat och resultatriktat sätt, samtidigt som befintliga mekanismer, verktyg och processer utnyttjas optimalt.

Tre huvudkomponenter kommer att användas i genomförandet: – huvudsakligen när det gäller säkerhetspelaren, 1) EU:s handlingsplan mot narkotikahandel² och Empacts prioriteringar för narkotikahandel, för att säkerställa synergier mellan dem, som kan kompletteras med ytterligare riktade arbetsområden, – när det gäller samtliga pelare 2) befintliga mekanismer, verktyg och processer ska utnyttjas fullt ut, – och på områdena efterfrågeminskning och risk- och skademinskning, 3) innovativa samarbetsprojekt som ska utvecklas för att främja samarbetet mellan medlemsstaterna, EU-byråer och andra relevanta aktörer i frågor av ömsesidigt intresse och åtgärda brister i genomförandet.

Operationaliseringen av dessa komponenter anges i bilagan till dessa rådsslutsatser.

II. Man kan inte anta att politiken är effektiv: den måste mätas och vid behov ses över

Framstegen i genomförandet bör övervakas över tid för att möjliggöra evidensbaserad översyn och kurskorrigering vid behov.

Europeiska unionens narkotikamyndighet (EUDA) uppmanas att anpassa sina befintliga indikatorer till strategins mål och att bedöma om ytterligare indikatorer eventuellt skulle behövas för att övervaka genomförandet på EU-nivå och nationell nivå.

² 16353/25.

Övervakningen av genomförandet bör minimera den ytterligare bördan för medlemsstaterna genom att man bättre utnyttjar de uppgifter som redan samlas in, samtidigt som man erkänner att en effektiv övervakning kräver att medlemsstaterna lämnar tillräckliga uppgifter.

Kommissionen bör, med hänsyn tagen till information, data och analyser som lämnas av medlemsstaterna och utrikestjänsten och som finns att få från EUDA, Europol, andra EU-byråer och EU-organ samt från det civila samhället, tankesmedjor och den akademiska världen, övervaka genomförandet av EU:s strategiska ram för narkotika. Nära samarbete och samordning är avgörande inom detta område med tanke på de tätt förbundna befogenheterna på EU-nivå och nationell nivå. För att underlätta samordningen och möjliggöra eventuell nödvändig uppföljning av politiken, inbegripet övervakning, bör kommissionen samarbeta nära med ordförandeskapet i Europeiska unionens råd och den övergripande arbetsgruppen för narkotikafrågor (*den övergripande arbetsgruppen*), som rådets förberedande organ med ansvar för narkotikapolitik. Den övergripande arbetsgruppen kommer att underlätta informationsutbyte om genomförandet på nationell nivå av strategins strategiska prioriteringar. När det gäller samarbetsprojekten kommer detta att göras med beaktande av information från medlemsstaterna, organ och andra berörda parter som deltar i de berörda projekten. Uppdateringar och diskussioner om genomförandet av strategin kommer regelbundet att föras upp på dagordningen för den övergripande arbetsgruppen, utan hinder av sådana diskussioner i andra förberedande rådsorgan när så är relevant.

Översynen av genomförandet bör ingå i den övergripande rapporten om EU:s narkotikastrategi, som förväntas i slutet av 2032, och bör ta hänsyn till insikter från övervakningsprocessen och lärdomar från genomförandet av samarbetsprojekten.

1. EU:s handlingsplan mot narkotikahandel

Rådet ställer sig bakom EU:s handlingsplan mot narkotikahandel med beaktande av följande:

Detta godkännande påverkar inte de åtgärder eller processer som utvecklas på relaterade områden eller de olika berörda parternas roller, ansvarsområden och mandat. Planens genomförande ska också respektera EU-byråernas mandat och får inte föregripa framtida diskussioner om översynen av deras mandat. Handlingsplanen mot narkotikahandel är en integrerad del av genomförandet av narkotikastrategin. Rådet är medvetet om planens starka betoning på operativt samarbete och kvaliteten på och relevansen hos de åtgärder som fastställs i den.

I handlingsplanen beskrivs de nyckelåtgärder som krävs på EU-nivå och nationell nivå mellan 2026 och 2030. Det bör noteras att medlemsstaterna redan under den preliminära granskningen av handlingsplanen fastställde att vid hanteringen av narkotikahandel tyngdpunkten, bland annat, bör läggas vid att stärka följ pengarna-principen, stärka den maritima dimensionen med hjälp av den europeiska hamnalliansen samt genom en förstärkning och utvidgning av verksamheten vid Centrumet för analys av maritim underrättelseverksamhet beträffande narkotika (MAOC-N), med vederbörlig respekt för dess mandat och funktion samt medlemmarnas roller och ansvarsområden, fördjupa offentlig-privata partnerskap, särskilt med tillhandahållare av post- och pakettjänster, stärka samarbetet med teknikföretag för att förhindra rekrytering på nätet, särskilt av minderåriga, bland annat genom förbättrade verktyg för upptäckt och förbättra informationsutbytet mellan brottsbekämpande myndigheter, inbegripet tullen, och rättsliga myndigheter. Ytterligare uppmärksamhet bör också ägnas åt nya operativa utmaningar, såsom missbruk av höghastighetsfartyg och användning av undervattensfarkoster och delvis nedsänkbara farkoster, samt åt att främja utbyte av bästa praxis, bland annat när det gäller nedmontering av anläggningar för olaglig narkotikaframställning.

Rådet är medvetet om att EU:s handlingsplan mot narkotikahandel delvis kommer att genomföras genom bland annat operativa åtgärder som utvecklats inom Europeiska sektorsövergripande plattformen mot brottshot (Empact), och att ömsesidig samstämmighet måste säkerställas. Mot denna bakgrund uppmanar rådet kommissionen att inom sitt ansvarsområde bidra till denna samstämmighet genom att i största möjliga utsträckning återspegla Empacts prioriteringar, projektledare och insatsledare vid genomförandet av handlingsplanen, samtidigt som man erkänner resultaten av EU:s hotbilda-bedömning avseende grov och organiserad brottslighet (EU-Socta), som utvecklats av Europol, som den primära grunden för fastställandet av operativa åtgärder. Dessutom uppmanar rådet kommissionen att uppmana relevanta EU-nätverk och expertgrupper som finansieras av kommissionen att i sina arbetsprogram återspegla ett åtagande att delta (inbegripet som ledare eller medledare för specifika åtgärder) i Empact-åtgärder med anknytning till handlingsplanen, och därigenom stärka Empact och stödja genomförandet av dess operativa handlingsplaner.

Rådet understryker att handlingsplanen inte är uttömmande och betonar särskilt betydelsen av andra säkerhetsrelaterade initiativ som tas på medlemsstats- eller EU-nivå. Handlingsplanen kan kompletteras med ytterligare riktade arbetsområden som fastställts av EU:s institutioner, organ, byråer och medlemsstater, med beaktande av ytterligare utveckling och bedömningar, såsom resultaten av den 11:e omgången av ömsesidiga utvärderingar och Eurojusts bidrag till den rättsliga dimensionen. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt förstärkta och internationellt samordnade brottsutredningar för att effektivt försvaga den organiserade narkotikabrottsligheten genom identifiering av kriminella hierarkier, finansiella flöden, logistiska rutter och relaterade kriminella organisationer.

Kommissionen bör, med beaktande av information från medlemsstaterna och utrikestjänsten och den information som finns tillgänglig från EUDA, Europol, Europeiska unionens byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust) och andra relevanta EU-byråer och EU-organ, övervaka genomförandet av handlingsplanen mot olaglig narkotikahandel, inbegripet de kompletterande åtgärderna, med regelbunden rapportering till rådet i den övergripande arbetsgruppen för narkotikafrågor. Andra relevanta förberedande organ i rådet kommer vid behov att stödja genomförandet av handlingsplanen, särskilt ständiga kommittén för operativt samarbete i frågor som rör den inre säkerheten, särskilt när det gäller aspekter av det operativa samarbetet i samband med genomförandet av Empacts prioriteringar för narkotikahandel, samordningskommittén på området för polissamarbete och straffrättsligt samarbete, arbetsgruppen för brottsbekämpning, arbetsgruppen för straffrättsligt samarbete och arbetsgruppen för tullunionen. Ramen bör vara tillräckligt flexibel för att återspegla framtida behov och uppmana aktörerna att bidra när det anses nödvändigt.

För att säkerställa ett samordnat och kontinuerligt stöd för genomförandet av handlingsplanen mot narkotikahandel uppmanas rådets på varandra följande ordförandeskap, med stöd av rådets generalsekretariat, att ta itu med de prioriteringar som fastställs i handlingsplanen, i samarbete med kommissionen och, i förekommande fall, med utrikestjänsten och de berörda EU-byråerna, med beaktande av de ytterligare riktade arbetsområden eller kompletterande åtgärder som fastställts av medlemsstaterna.

2. Användning av befintliga mekanismer, verktyg och processer

På de områden som tas upp inom alla pelare bör synergier utnyttjas optimalt med hjälp av befintliga mekanismer, verktyg och processer. EU:s institutioner och relevanta byråer och organ uppmanas att i linje med sina respektive mandat samordna sin verksamhet i samband med genomförandet av EU:s narkotikastrategi för att säkerställa komplementaritet. När så är möjligt bör de säkerställa att befintliga mekanismer, verktyg och processer är förenliga med prioriteringarna i strategin.

När så är relevant och på grundval av de prioriteringar som fastställts av rådets på varandra följande ordförandeskap kommer andra EU-institutioner och relevanta byråer och organ att uppmanas att regelbundet rapportera till den övergripande arbetsgruppen för narkotikafrågor om sina respektive bidrag till genomförandet av strategin. På samma sätt uppmanas medlemsstaterna att uppmärksamma den övergripande arbetsgruppen för narkotikafrågor på den nationella utveckling som rör genomförandet av strategin. Kommissionen, utrikestjänsten, EU-byråerna och medlemsstaterna uppmanas att lämna information till den övergripande arbetsgruppen om verksamheten i andra internationella och regionala organisationer eller initiativ som är relevanta för genomförandet av strategin.

Detta kommer att göra det möjligt för den övergripande arbetsgruppen för narkotikafrågor att få en överblick över den verksamhet som rör genomförandet, inbegripet men inte begränsat till områdena hälsa, rättsligt samarbete, inrikes frågor och internationellt samarbete, för att förstå hur dessa samverkar och för att bidra till att åtgärda luckor, överlappningar eller inkonsekvenser som skulle kunna hämma effektiviteten eller genomförandet av EU:s narkotikastrategi.

3. Samarbetsprojekt

Samarbetsprojekten bör vara ett operativt verktyg för att ta itu med de områden i EU:s narkotikastrategi som skulle gynnas av ett stärkt engagemang på alla nivåer (lokal och nationell nivå samt EU-nivå), vid sidan om befintliga mekanismer, strukturer och verktyg på området för efterfrågeminskning och risk- och skademinskning. Den projektbaserade strategin återspeglar behovet av att stärka genomförandet på dessa områden och underlätta synergier mellan åtgärder som vidtas på EU-nivå eller nationell eller lokal nivå. Samarbetsprojekten bör komplettera befintliga mekanismer, strukturer och verktyg. Samarbetsprojekten är därför avsedda att ta itu med de pelare och prioriteringar i strategin som inte omfattas av EU:s handlingsplan mot narkotikahandel och Empacts prioriteringar för narkotikahandel, samtidigt som de erkänns som lika viktiga för ett effektivt och balanserat genomförande av EU:s narkotikastrategi.

Metoden och ämnena för samarbetsprojekten kommer att diskuteras och godkännas av medlemsstaterna vid mötet i den övergripande arbetsgruppen för narkotikafrågor.

En medlemsstats ledning av och deltagande i samarbetsprojekt kommer att vara frivilligt, vilket säkerställer att genomföranderamen förblir lyhörd för nationella behov och nya utmaningar. EU-byråer, särskilt EUDA, uppmanas också att bidra till samarbetsprojekten när så är relevant. Dessutom, och i förekommande fall, bör deltagandet av andra aktörer, såsom den akademiska världen, laboratorier och andra specialiserade enheter, internationella eller regionala organisationer och det civila samhället, underlättas.

Genomförandet av samarbetsprojekten bör övervakas av deltagarna, med bistånd av EUDA, inom ramen för EUDA:s tillgängliga resurser. Det rådsordförandeskap som leder den övergripande arbetsgruppen för narkotikafrågor kommer, med stöd av rådets generalsekretariat, att ge en översikt över projekten och deras framsteg. Som en del av utvecklingen av varje samarbetsprojekt bör ansträngningar göras, när så är relevant av de deltagande medlemsstaterna med stöd av EUDA, för att få till stånd en grundläggande bedömning av genomförandet och utarbetandet av resultatindikatorer.

Hittills och innan pilotfasen inleddes har en medlemsstat, Frankrike, redan föreslagit ett initiativ till ett samarbetsprojekt för att främja europeisk forskning om missbruksrelaterade störningar orsakade av psykostimulanter³.

Genomförandet av samarbetsprojekt kan stödjas genom nationell finansiering, från de deltagande medlemsstaternas sida och, när så är möjligt och lämpligt, eventuellt i kombination med EU-finansieringskällor såsom EU4Health, ESF+ och Horisont Europa, i tillämpliga fall och i linje med bredare EU-prioriteringar. Utan att föregripa förhandlingarna om nästa fleråriga budgetram, med tanke på att genomförandet av samarbetsprojekten sträcker sig längre än 2028, skulle finansieringsmöjligheter kunna undersökas som en del av nästa fleråriga budgetram. Rådet uppmanar kommissionen att ge tekniskt stöd till medlemsstater som deltar i samarbetsprojekt för att de ska kunna få tillgång till relevanta EU-finansieringskällor, när så är möjligt och relevant.

³ Syftet med initiativet är att dela med sig av befintlig kunskap och pågående studier på området behandling av missbruksrelaterade störningar orsakade av psykostimulanter, diskutera hur man kan slå samman resurser, möjligheten att utveckla storskaliga kohorter, harmoniseringen av protokoll och framställningen av jämförbara och kumulativa data, och att utforska kontakter med läkemedelsindustrin för att påskynda utvecklingen och utvärderingen av effektiva behandlingar.

EUDA får ge stöd till samarbetsprojekt, särskilt på områdena vetenskaplig analys, metodutveckling, övervakning och spridning av resultat, när detta är förenligt med dess mandat, programplanering och tillgängliga resurser. För projekt som omfattar verksamhet som ska äga rum utanför EU eller i samarbete med tredjeländer kommer de berörda EU-delegationerna att involveras på vederbörligt sätt.

Samarbetsprojektens pilotfas ska inledas under andra halvåret 2026 för en period på 18 månader. Fortsättningen och vidareutvecklingen av den projektbaserade strategin ska bero på den bedömning av dess mervärde som görs av de medlemsstater som sammanträder i den övergripande arbetsgruppen för narkotikafrågor.